పాతసినిమాలకు సంబంధించిన విశేషాలు.. నటీనటుల గురించి, సినిమాల గురించి, సాంకేతిక నిపుణుల గురించి.. వగైరా..వగైరా. ప్రతినెలా ఓసారి అలనాటి సినీరంగంలోకి తొంగిచూద్దాం

కొమ్మారెడ్డి సావిత్రి

(కినిమా – 1952, అక్టోబర్ సంచిక నుంచి)

1950 ఏప్రిల్ లో కాకినాడలో నాట్యకళాపరిషత్తు జరిగింది.

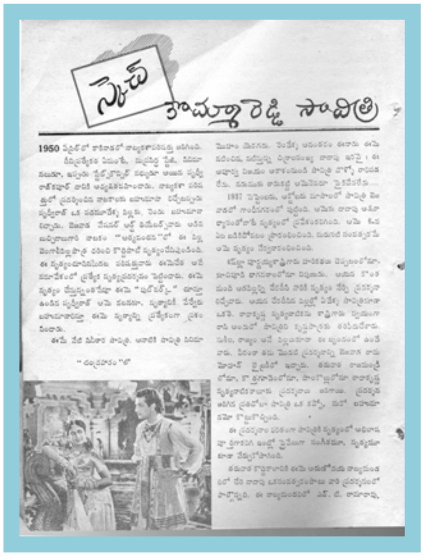
స్కెచ్ కొమ్మారెడ్డి సావిత్రి

దీని ప్రత్యేకత ఏమంటే, సుప్రసిద్ధ స్టేజి, సినిమా నటుడూ, ఇప్పుడు స్టేటు కౌన్సిల్ సభ్యుడూ అయిన పృధ్వీ రాజ్ కపూర్ దానికి అధ్యక్షత వహించాడు. నాట్య కళా పరిషత్తులో ప్రదర్శించిన నాటకాలకు బహుమానాలిచ్చేటప్పుడు పృధ్వీరాజ్ ఒక పదమూడేళ్ళ పిల్లకు రెండు బహుమానాలిచ్చాడు. బెజవాడ నేషనల్ ఆర్ట్ ధియేటర్స్ వారు ఆడిన బుచ్చిబాబుగారి నాటకం “ఆత్మవంచన” లో ఈ పిల్ల బెంగాలీపిల్ల పాత్ర ధరించి కొద్దిపాటి నృత్యం చేసి వుండింది. ఈ నృత్యం చూసిన మీదట పరిషత్తు వారు ఈమె చేత అదే సమావేశంలో ప్రత్యేక నృత్య ప్రదర్శనం పెట్టించారు. ఈమె నృత్యం చేస్తున్నంతసేపూ ఈమె “ఫుట్ వర్క్” చూస్తూ ఉండిన పృధ్వీరాజ్ ఆమె నటననూ, నృత్యానికీ వేర్వేరు బహుమానాలిస్తూ ఈమె నృత్యాన్ని ప్రత్యేకంగా ప్రశంసించాడు.

ఈమే నేటి సినీ తార సావిత్రి. ఆనాటికి సావిత్రి సినిమా మొహం యెరగదు. రెండేళ్ళ అనంతరం ఈనాడు ఈమె నటించిన, నటిస్తున్న చిత్రాల సంఖ్య దాదాపు ఇరవై; ఈ అపూర్వ విజయం ఆకాశం నుండి సావిత్రి వొళ్ళో రాలిపడ లేదు. నడుముకు తాడుకట్టి ఆమెనెవరూ పైకి చేదలేదు...

1937 సెప్టెంబరు, అక్టోబరు మాసాలలో సావిత్రి బెజవాడలో గాంధీనగరంలో పుట్టింది. ఆమెకు దాదాపు అక్షరాభ్యాసంతో బాటే నృత్యంతో ప్రవేశం కలిగింది. ఆమె 6వ ఏట బడికిపోవటం ప్రారంభించింది. మరుసటి సంవత్సరమే ఆమె నృత్యం నేర్వనారంభించింది.

శిష్ట్లా పూర్ణయ్యశాస్త్రి గారు హరికథలు చెప్పటంలోనూ, కూచిపూడి భాగవతాలలోనూ నిపుణుడు. ఆయన కొంత మంది ఆడపిల్లల్ని చేరదీసి వారికి నృత్యం నేర్పి ప్రదర్శనాలిచ్చేవారు. ఆయన చేరదీసిన పిల్లల్లో ఏడేళ్ళ సావిత్రికూడా ఒకతె. రాధాకృష్ణ నృత్యనాటికను శాస్త్రిగారు స్వయంగా రాసి అందులో సావిత్రి కృష్ణపాత్రకు తరిఫీదు చేశారు. సుశీల, రాజ్యం అనే పిల్లలు కూడా ఈ బృందంలో ఉండేవారు. వీరంతా తమ మెదటి ప్రదర్శనాన్ని బెజవాడ రామమోహన్ లైబ్రరీలో ఇచ్చారు. తరువాత రాజమండ్రీ లోనూ, కొత్తగూడెంలోనూ, పాలకొల్లులోనూ రాధాకృష్ణ నృత్యనాటిక తాలూకు ప్రదర్శనాలు జరిగాయి. ప్రదర్శన జరిగిన ప్రతిచోటా సావిత్రి ఒక కప్పో, మరో బహుమానమో కొట్టుకొచ్చింది.

ఈ ప్రదర్శనాల ఫలితంగా సావిత్రికి నృత్యంలో అభిలాష పూర్తిగా కలిగి ఇంట్లో ప్రైవేటుగా సంగీతమూ, నృత్యమూ కూడా నేర్చుకోసాగింది.

తరువాత కొద్ది కాలానికి ఈమె అరుణోదయ నాట్యమండలిలో చేరి దాదాపు ఒక సంవత్సరం పాటు వారి ప్రదర్శనలలో పాల్గొన్నది. ఈ నాట్యమండలిలో ఎన్. టి. రామారావు, జగ్గయ్య, కె. వి. ఎస్. శర్మ మొదలైనవారు నటిస్తూ వుండేవారు. వీరి ప్రదర్శనలు ఆరింటిలో సావిత్రి పాల్గొన్నది.

ఈ విధంగా సంవత్సరం గడిచాక సావిత్రి సొంతాన నవభారత నాట్యమండలి ప్రారంభించింది. దీనికి కోట సుబ్రహ్మణ్య శర్మగారు నృత్య దర్శకుడు. ప్రత్యేకంగా ఆర్కెస్ట్రా ఉండేది. ఈ నాట్య మండలిలో సావిత్రితో పాటు సుశీల, సరోజ అనే పిల్లలు కూడా ఉండేవారు. వీరు ఆంధ్రలో అనేక చోట్ల విజయవంతంగా పది పన్నెండు ప్రదర్శనలిచ్చారు.

1950 నాట్యకళాపరిషత్తులో ఎన్. టి. రామారావు బావమరిది పుండరీకాక్షయ్యగారి నిర్వహణకింద వున్న బెజవాడ నేషనల్ ఆర్ట్ థియేటర్ వారు బుచ్చిబాబు గారి “అత్మవంచన” ప్రదర్శించ నిశ్చయించి అందులో బెంగాలీ పిల్ల పాత్రను సావిత్రికిచ్చారు. దాని పర్యవసానం మనకు తెల్సు.

ఈ పరిషత్సమావేశం జరిగిన మరుసటిమాసంలోనే – మేనెల 12వ తేదీన – గోకులకృష్ణా డిస్ట్రిబ్యూటింగు సంస్థకు చెందిన కృష్ణమూర్తి గారు సావిత్రి ఇంటికి వచ్చి అప్పట్లో తాము తీస్తుండిన సంసారం చిత్రంలో రెండవ నాయిక అయిన కమల పాత్రను సావిత్రికి “అఫర్” చేశారు.

ఇది సావిత్రికి వచ్చిన రెండవ సినిమా ఛాన్స్ అని చెప్పాలి. ఎందుచేతనంటే, అంతకు పూర్వమే – 1949లో – “అగ్నిపరీక్ష” లో వేశ్యపాత్రకు సావిత్రిని మద్రాసు పిలిపించి మేకప్ టెస్టుచెయ్యటమూ, ఎంతగా మేకప్ తో వయసు తీసుకురావటానికి ప్రయత్నించినా సావిత్రి ఆ పాత్రకు చిన్నదనిపించటమూ, చివరకాపాత్రను లక్ష్మీకాంత నిర్వహించటమూ అయిపోయింది.

1950 మే 17 న బయలుదేరి ఎక్స్ ప్రెస్ లో సావిత్రి మద్రాసు చేరింది. కంట్రాక్టుల మీద సంతకాలయిపోయాయి. సావిత్రి కమల పాత్ర ధరించి పదిహేనురోజులు పనిచేసి ఒక సెట్ పూర్తి చేసింది కూడా. రెండవ సెట్ మీద పని ప్రారంభమయింది. ఒక రోజు షూటింగు జరిగింది. సావిత్రి కమల పాత్రకు పనికి రాదనీ, భయపడుతోందనీ నిర్మాతలు నిశ్చయించారు. కమల పాత్ర పుష్పలతకిచ్చారు. సావిత్రి “సంసారం” లో మరొక చిన్న పాత్ర ధరించింది. ఆమెకు పోర్షన్ లేదు. ఆమె కారులో తిరిగే అమ్మాయిలలో ఒకతెగా మనకు కనబడుతుంది; నాగేశ్వర్రావును చూసి “నువు హీరో నాగేశ్వర్రావులా వున్నావే”. అంటుంది . అంతే ఆమె వేషం.

సావిత్రి సినిమాలో అడుగుపెడుతూనే ఈ హంసపాదు పడటానికి కారణం లేకపోలేదు. “సంసారం” చిత్రం చూసినవారికి కమల పాత్ర గుర్తుకొస్తుంది. కమల పెద్ద హోదాగలది, ధనమూ, దర్పమూకలది, నాగేశ్వరరావు ధరించిన పాత్ర పల్లెటూరు వాడిది. అతను ఆమెను చూసి భయపడి వెనక్కుతగ్గుతూంటే కమల మీదిమీదికి వస్తుంది. ఆ పాత్రల పారస్పర్యం అటువంటిది. ఇక నటులస్థితి చూస్తే సావిత్రి దృష్టిలో నాగేశ్వరరావు రాటు తేలిన నటుడు. తాను కొత్తగా సినిమా రంగంలో ప్రవేశించిన అనుభవంలేని మనిషి; పై పెచ్చు యెన్నడూ పురుషుల పక్కన నృత్యం కూడా చేసినది కాదు. ఒక మగవాడి పక్కన – అందులోనూ నాగేశ్వరరావు పక్కన – నటిస్తూ, మీదిమీదికి పోవటం ఆమెకు ఏ మాత్రమూ సాధ్యంకాలేదు. కమల పాత్రకు సావిత్రి

పోషించలేకపోయింది. లోపం యెటువంటిదైనా సావిత్రికి ఈ తొలి అనుభవం. చాలా ఆశాభంగం కలిగించినట్టు కనిపిస్తుంది. ఆమె ఇక మరి ఏ సినిమా అవకాశం కోసమూ యత్నించలేదు. ఉండటం మటుకు మద్రాసులోనే ఉన్నది.

విజయ సంస్థ తరపున కె. వి. రెడ్డి గారు "పాతాళ భైరవి" షూటింగు పూర్తి చేస్తున్న రోజులు. రెడ్డి గారికి "మాజిక్ పాలెస్" సెట్ లో నృత్యం చెయ్యటానికి కొందరు కావలిసి వచ్చారు. ఆయన సావిత్రి నృత్యం అది వరకే చూసివుండటం చేత ఆమెను ఒక నృత్యం చెయ్యమన్నారు. ఒప్పుకున్నది.

ఈ కారణంగా ఆమె వాహినీ స్టూడియో ఆవరణలో అడుగుపెట్టటం జరిగింది. ఇదే తన కళాజీవితంలో పెద్ద పరివర్తనకు పునాది అని సావిత్రి విశ్వాసం. ఏమంటే ఈ విధంగానే సావిత్రికి మొట్టమొదటిసారిగా చెప్పుకోదగిన పాత్ర – "పెళ్ళిచేసిచూడు" లో సావిత్రి పాత్ర – లభించింది. చాలా మంది చిత్ర నిర్మాతలు ప్రత్యక్షంగా నటులలో తాము చూడగలిగిన శక్తులనే విశ్వసిస్తారుగాని, వారిలో గుప్తంగా ఉన్న శక్తులను అంచనా కట్టగలవారు అరుదు. అటువంటి నిర్మాతల కళ్ళపడేవరకూ ఆర్టిస్టుకు మంచి అవకాశం దొరకదు.

"పెళ్ళిచేసిచూడు" లో సావిత్రికి అటువంటి అవకాశం దొరికిందనటానికి రుజువేమిటంటే, "పెళ్ళిచేసిచూడు" పూర్తికాక పూర్వమే సావిత్రికి నాలుగు బుకింగులు – "ప్రియురాలు," "ఆదర్శం", "రూపవతి", "శాంతి" – లభించాయి. వీటిలో "శాంతి", "పెళ్ళిచేసిచూడు" కన్న ముందుగా రిలీజయిందికూడానూ.

సావిత్రికి ఈ బుకింగులు రావటానికి మరొక కారణం కూడా ఉంది. విజయవారు తమ చిత్రాలతాలూకు "రష్" లను గోప్యంగా వుంచరు, స్టూడియోకు వచ్చిన వారినందరినీ చూడనిస్తారు. సావిత్రి తన పాత్రను బాగా పోషిస్తున్నదన్న మాట పొక్కటానికి ఇదే ముఖ్యకారణం. "విజయవారికి రెండో హీరోయిన్ గా పనికి వచ్చిన ఆర్టిస్టు మనకెందుకు పనికి రాకపోతుంది?" అన్న ధైర్యం కూడా కొందరు ఆవలంబించి ఉండవచ్చు. ఏమైన "పెళ్ళిచేసిచూడు" లో సావిత్రి సినిమా కళా జీవితం గట్టిగా ఆరంభమయింది. "పెళ్ళిచేసిచూడు" విడుదల అయినాక సహజంగా మరిన్ని బుకింగులు లభించాయి. ఇప్పుడు సావిత్రి ఎగ్రిమెంటు చేసివున్న చిత్రాలు జంపన వారి "మేనరికం", చమ్రియావారి "సంక్రాంతి" వినోదావారి "దేవదాసు", పీపుల్స్ వారి "పల్లెటూరు", ఎ. వి. ఎం. వారి "వదినె", శోభా పిక్చర్స్ (ఘంటసాల) వారి "స్వీట్ హోం," హెచ్. ఎం. రెడ్డిగారి "ప్రతిజ్ఞ" విజయవారి "చంద్రహారం", నవయుగ వారి "జ్యోతి", భాస్కర్ వారి "బ్రతుకు తెరువు", ప్రసాద్ ఆర్ట్ వారి తొలి చిత్రం. ఇందులో "పల్లెటూరు", "సంక్రాంతి", పూర్తి అయిపోయాయి. ఒక్క జంపనవారి "మేనరికం" తప్ప మిగిలినవన్నీ చురుకుగా సాగుతున్నవే.

సరిఅయిన పాత్రదొరికి, తదితర నటులుకూడా సమర్థులుండి, మంచి కంపెనీ, ప్రతిభగల డైరెక్టరూ వుంటేనే గాని ఎగ్రిమెంటు చెయ్యగూడదన్న పట్టుదల సావిత్రికి లేక పోతే ఆమె ఈపాటికి ఇంకా ఎక్కువ చిత్రాలలో బుక్ అయివుండును. ఏనటి కూడా స్వయంగా రాణించలేదనీ, ఇతర నటుల ప్రభావం కూడా తన మీద ఉంటుందనీ సావిత్రి విశ్వాసం. ఒకనాడు – రెండేళ్ల క్రితం – "సంసారం" లో కమల పాత్రకు పనికి రాదనిపించుకున్న సావిత్రి ఈనాడు నాయికపాత్రలూ, వాంప్ పాత్రలూ, "దేవదాసు"లో పార్వతి లాంటి బరువైనపాత్రలూ నటిస్తున్నదంటే ఆమె ఈ స్వల్ప కాలంలో యెంత నేర్చుకున్నదో మనం ఊహించవచ్చు. ఈ నేర్చుకోవటంలో ఆమెకు అపారమైన విశ్వాసం వుంది. తన పక్కన వుండే నటులు సమర్థులైతే తప్పనిసరిగా తన నటన కూడా పెరిగి తీరుతుందని ఆమె విశ్వాసం. ఈ విశ్వాసం ఆమెకు చాలా లాభించిందనటానికి యెట్టిసందేహమూలేదు. కొందరు పైకి వచ్చిన తారలు తామే చిత్రాన్ని మోసెయ్యగలమని బోర్లపడటం మనం చూస్తూనే ఉన్నాం.

అనేక చిత్రాలలో నటించటంలో ఈమె కొన్ని ఇబ్బందులు పడుతోంది. కొద్దిమంది తప్ప చిత్ర నిర్మాతలు తమ నటులకు కథ చెప్పరు, పాత్రను విడమర్చి చెప్పరు. ఏ రోజు డైలాగ్స్ ఆ రోజు ఇస్తారు. పాత్రను పోషించేభారం నటులకు వదలరు. డైరెక్టరు గట్టివాడైతే ఇదంత బాధ ఉండకపోవచ్చుగాని, నటించేమనిషికి తూకంగా నటిస్తున్నామన్న సంతృప్తిగాని, ఆత్మవిశ్వాసంగాని ఉండదు. మరొక ఇబ్బంది ఏమంటే అధిక సంఖ్యాకులైన చిత్ర నిర్మాతలు తమ

షూటింగు కార్యక్రమాన్ని ముందుగా తెలపరు. అనేక చిత్రాలలో పనిచేసే మనిషి ఒకరి పనితో మరొకరి పని సమన్వయించే అవకాశం వుండదు. అట్లా ముందుగా షూటింగ్ ప్రోగ్రాం ఇవ్వగల కంపెనీలను మూడింటినే సావిత్రి వేళ్ళ మీద లెక్కిస్తుంది.

తెలుగుతారలలో అంజలీదేవి అంటే సావిత్రికి చాలా అభిమానం, ఆమెను తన ఆదర్శంగా కూడా భావించేది. తన నృత్యప్రదర్శనాలలో అంజలీదేవి సినిమా నృత్యాలను అనుకరించేది. ముఖ్యంగా ప్రతిభా వారి “బాలరాజు” లో “తీయని వెన్నెలరేయి” అనే పాటకు అంజలీదేవి చేసిన నృత్యాన్ని సావిత్రి తన ప్రదర్శనాలలో ఆకర్షవంతంగా చేసేది. ఒకవేళ ఆమె చెయ్యకపోతే ప్రేక్షకులు పట్టుబట్టి ఆమె చేత చేయించేవారు. కొన్ని తమిళ చిత్రాలలో అంజలీదేవి వేదాంతం రాఘవయ్యగారి నృత్య దర్శకత్వంకింద చేసిన నృత్యాల గురించి సావిత్రి ఇప్పటికీ ఘనంగా చెబుతుంది.

హిందీ నటులలో నర్గీస్, దిలీప్ కుమార్ లను చూస్తే సావిత్రికి యెక్కువ అభిమానం. విజయావారు “పెళ్ళిచేసి చూడు” నూ, రోహిణీ వారు “గృహలక్ష్మి” నీ హిందీలో తయారు చేసిన రోజున సావిత్రి హిందీ తారల జాబితాలో చేరిపోతుంది. అప్పుడీమెను గురించి హిందీ తారలు ఏమనుకుంటారో మనం తెలుసుకోవచ్చు.

సావిత్రి ఇంకా చిన్న పిల్ల. కొత్త తారల ఆవశ్యకతజాస్తిగా వున్న సమయంలో ఈమె రంగంలోకి అడుగు పెట్టింది. ఇదే తరుణంలో సినిమారంగ ప్రవేశంచేసిన మరి ఇద్దరు ముగ్గురు పిల్లలు తమకు దొరికిన అవకాశాలను సరిగా వినియోగించుకోలేక పోయినారు; సావిత్రి వినియోగించుకోగలిగింది. వారు తారా పథాన్ని అందుకోలేక పోయారు. ఈమె అందుకున్నది. ఈ కారణం చేత, ఈమె పైకి రావటానికి కేవలం అదృష్టమే తోడ్పడిందనటానికి లేదు. ఈమెలో స్వతహాగావున్న శక్తిసామర్థ్యాలేగాక ఈమె తండ్రి చౌదరిగారి క్రమశిక్షణ కూడా ఈమె అభివృద్ధికి తోడ్పడుతున్నదనటానికి సందేహం లేదు. ఈమెకు మంచి భవితవ్యం వున్నది.

.

★★★

COMMENTS